

PLEBÁNIA

HITKÖZSÉGI ÉRTESITŐ. — KIRCHENGEMEINDE-ANZEIGER.

SZERKESZTI ÉS KIADJA
a róm. kath. lelkészi hivatal.

Lapunk az egyházmegyei Főhatóság
engedélyével jelenik meg.

Új iskolaterem készült.

Igen, mert nagy szükség volt rá. Minden gyermeket szülő aggodalom gyötört, hogy hova járassa gyermekét, ha hely szűke miatt a saját vallása parancsolta iskolába nem juthat be. Amilyen nagy volt az aggodalmuk a szülőknél, éppen oly nagy volt az egyházi vezetőségnek és az iskolaszék tagjainak is, akik felelőségük tudatában a nagy gazdasági krízis ellenére vállalkoztak a heroikus feladatra. Az idők imperativusza, az hogy nyelvi és vallásérkölcsei oktatásban részesüljenek utódaink s e feladat megoldásának lehetőségétől nem rettenthet bennünket vissza semmi. Sem az anyagi, sem az erkölcsi áldozat nehézségei. Sikerre csak úgy számíthatunk, ha a nehézségektől nem riadunk vissza.

A nemes sportoknál mesterségesen is állítanak gátakat emberi kezek s mindenki belátja hogy e nehézségek, gátak nem azért emeltettek, hogy a versenyzők visszariadjanak azoktól, hanem, hogy legyőzzék azokat.

Az iskolaszék és az egyházi vezetőség vállalta az erkölcsi felelőséget, mert nem térhetett ki előre: de vállalnia kell a hitközség minden munkabíró, keresetképes tagjának az anyagi felelőséget, mert kisebbségi sorunkban már kitapasztaltuk, hogy mily sok és nehéz kérdés megoldható az erő egy sorba állításával. Ez most is fog sikerülni. „Vasakarát sikert arat!”

Van tehát iskolánk, mely anyagi hiánya miatt még nem egészen volna a mienknek nevezhető, de mely remélhetőleg e szépség-hibától rövidesen mentesül. Vannak iskola-termeink a szükséghez képest. De most már kérdezzük:

Mi a rendeltetése az iskolának?

Talán csak az, hogy gyűjtő helye legyen azoknak a gyermekeknek, kiket a szülők a kenyérkereset nagy gondja miatt nem őrizhetnek, nem ápolhatnak odahaza? Talán

St. Emerich.

Ein folgenschwerer Irrtum geht durch die moderne Welt, hat namentlich einen grossen Teil der Jugend ergriffen. Ein beträchtlicher Teil der Literatur ist davon verseucht, durch eine Menge von volkstümlichen Schriften wird der Irrtum unter die Massen getragen. Es ist ein Irrtum, dem deswegen schwer zu begegnen ist, an dessen Schlagworten sich auch gutgläubige Menschen berauschen. Es handelt sich bei allen diesen Strömungen im wesentlichen um die Einstellung zum Leben. Das Schlagwort in seiner radikalsten Formulierung heisst: Leben um des Lebenswillen. Was am meisten dabei zur Geltung kommt, ist die Verherrlichung der Leidenschaft und Sinnlichkeit. Solche Anschauungen sind in ihrer Anwendung verhängnisvoll für Lebenskraft und Glück der Menschheit.

Inmitten solchen seelischen Elendes strömen die katholischen Scharen aus allen Erdteilen zusammen, um den höchsten sittlichen Idealen zu huldigen. Sie wollen der Welt zeigen, dass sie immer noch glauben an die Erneuerung der Sitten. Die katholische Kirche, welche Musterbilder von so zarter Schönheit und unwiderstehlicher Anziehungskraft vor Augen Ihrer Kinder stellen kann, kann der Welt in gläubiger Zuversicht entgegenrufen: Es kommt die Erneuerung der Welt! Die für Ideale begeisterte, sittlich reine Jugend wird die Welt erneuern, wird den Grund für die Neugestaltung der christlichen Gesellschaft legen.

Der hl. Emerich ist das Vorbild der Jugend in ihrer sittlichen Aufgabe. Gott hat ihn nicht auf den Thron gesetzt, sondern auf den Altar gestellt. Er wollte nicht, dass er einige Jahre regiere, sondern gab ihm eine Mission für Jahrtausende, dass alle Begeisterung schöpfen bei ihm, welche durch ihre Kraft und Tugend eine gesunde Menschheit aufrechterhalten und sichern wollen.

azért van iskola, hogy a szülők mentesítve legyenek az embernevelés-oktatás nagy kötelezettsége alól? Talán ezért vannak a tanítók, hogy ezen feladatot teljesítsék?

Igaza van annak, aki így gondolkozik, de nem egészen, hanem csak félig... mert bár a tanítóságnak is kell a növendékeket nevelnie, azért a szülők a nevelés nagy kötelezettsége alól nincsenek felmentve.

A nevelés a szülői ház és iskola közös kötelessége s e két kötelesség párhuzamos kell legyen egymással. A tanító semmire sem megy növendékeivel, ha azok nem valósíthatják meg azokat az elveket, melyeket az iskolában tanultak s nem oldhatják meg azokat a feladatokat, melyeknek elvégzése a szülői házban kell, hogy megtörténjék.

A tanulóknak pontosan kell megjelennie az iskolában. A kora őszi és tavaszi napokban reggel a tanítási időt megelőző 35 perccel hamarabb, hogy a szent misén is jelen lehessen. Mindenféle tankönyvet, füzetet meg kell szereznie, hogy feladataival el tudjon készülni.

A szent miséken köznapokon és vasárnapokon nem tanulás van, hanem a mennyei jó Atyával való beszélgetés: a gyermekek isteni Barátjával, a názáreti Gyermeke-Jézussal való társalgás. Az evangéliom szava ma nem a papságnak, mint az apostolok utódainak szól, hanem a szülőknek: „Engedjétek a kisdedeket hozzám jönni és ne tiltátok el őket tőlem, mert ilyeneké az Isten országa“. Az ártatlan, tiszta szívek buzgó imája eszközli, hogy a kenyérkereső atyának verejtékét s a jövő miatt aggódó anyának könnyeit letörölje a mindenkit megvigasztaló Messiás, a názáreti műhelyben a munkát megszentelő Krisztus...

Rendes házban a tanuló gyermekeket ellátják taneszközökkel. Katona fegyver nélkül nem harcolhat, iparos szerszám nélkül nem készítheti el munkáját; így a tanuló sem tanulhat taneszközök hiányában. Mert a tanulás nemcsak beemlékezésből áll, hanem írási, olvasási, számolási és más gyakorlatokból.

Belátván a tanítóság a rossz kereseti viszonyokat s az iskolai eszközöknek drága voltát, feleslegest sohase kíván a gyermekektől, hanem mindig csak a legszükségesebbet. Az ellentét a tanítók és szülők intézkedései között leginkább az anyagiak miatt szokott bekövetkezni. A szülő hangosan kifakad a gyermeke előtt: ez már megint miféle kívánság, hogy én ezt vegyek, azt vegyek?... hát az égből hullik ezekre nekem a pénz? stb. Így beszél s ha egy kis áldozattal meg is tudná tenni, amit kívánnak tőle, nem teszi meg azt. Így aztán a gyermek csak bámul és kettős présbe kerül. Fél szüleitől is, fél tanítóitól is.

Hát még mit szóljunk, ahhoz mikor a gyermek imádságot végezne éves előtt és után, tanulás előtt és után, reggel, délben, este stb. Egyik másik helyen szídnak papot, tanítót, mert szerintük e vallási gya-

Solcher heldenhaften Vorbilder bedarf die Jugend von heute, die umgeben ist von Genussucht, in der die Kraft der Seele verloren geht. An der Spitze der Jugend glänzt der hl. Emerich und redet ihr zu: Folget mir nach.

korlatok feleslegesek. Hallatlan dolog, hogy a pap, a tanító még a családi szokásokra is befolyást gyakoroljon. Furcsa, hogy a gyermek kedvéért változtatni kelljen a szokásokon...

Bizony jól tenné minden szülő, ha jó példával járna elől a vallási gyakorlatokban s nem megakadályozná azokat...

A tanító, a pap azt mondja az iskolában: Fiam, Isten után a legnagyobb jóltevőid e világon a te édes szülőid, mert azok adtak neked életet, adnak neked lakást, ruházatot s ha beteg vagy, aggódó szeretettel ápolnak. Légy tehát velük szemben hálás, tisztelettudó. A rossz szülők pedig így beszélnek: Azok a papok és tanítók az én megölőim, a gyermekeim megrontói. Tanítsák csak ők az írást, olvasást stb. de a mi privát életünkbe ne kontárkodjanak bele.

A tanítóság és papság szeretne építeni, szeretné a lerombolt tekintélyt a családban is visszaállítani, hogy az így a társadalomban is helyre álljon. Mert csak itt kezdhető meg a tekintély elvének szilárd megalapozása. De nem lehet. Nem lehet a rossz szülők makacssága miatt, kik majd legelőször önmagukon fogják tapasztalni a rosszul nevelt gyermek hálátlanságát.

Kell, hogy az iskola révén fejlődjék a tudomány. Az iskolákban bontakoznak ki a lángelmék, melyek a technika vívmányait még magasabbra emelni hivatottak. De nem tudjuk majd élvezni a technika vívmányait, ha nem lesz erkölcsi alapunk. Ne vétkezzenek tehát a szülők az iskola kintélye ellen. Emelje minden szülő a tanítóság tekintélyét az ő intézkedéseinek elismerésével, honorálásával, mert ezzel ő maga is nő tekintélyében gyermekei előtt. Soha se lásson, sohase halljon a gyermek olyasmit otthon, ami erkölcsi törvénybe ütközik, mert csak így éri el célját az anyagi áldozatokkal, közös erőink összeadásával felépített iskola.

Magyarország jubilál.

Már beszámoltak a napilapok és folyóiratok, beszámolt a rádió is, hogy Magyarország megalapítójának, szent István királynak ünnepe ez évben az összes eddigieknél nagyobb fényvel lett megülvé, mert ezen évben 900 éve annak, hogy a szent király szent fia, Imre herceg földi korona helyett égi koronát nyert. Szent Imre meghalt 900 éve, de emléke él minden katolikusként, minden igaz magyarnak szívében.

Az általános erkölcsi romlás idején mint messze világitó tűzszlop tűnik fel hófehér alakja az ő lihomos zászlójával. Mint férj, mintaképe a hitvesi hűségnek, mint ifju, ragyogó példája az állapotbeli tisztaságnak és szüzi erénynek.

A világ minden tájáról Magyarországra és az ünnepségek főhelyére, Budapestre sereglettek össze a magyarok, hogy megünnepeljék a saját ünnepüket, melyen elmondhatták a szoltárossal: „Haec dies, quam fecit nobis Dominus, exultemus et leatemur in ea.“ Ezt a napot az Uristen szerezte nekünk, örüljünk hát és vigadjunk rajta.

De a magyar katolikusokkal együtt ünnepel minden más katholikus nemzet is. Alig van ország, alig van nemzet, mely legjobbait el ne küldötte volna a magyarhoz, hogy amely nemzettel sirni tudott a megpróbáltatások napjaiban, azzal örvideni is alkalma legyen. Egyházi és világi nagyságok: bibornokok, érsekek, püspökök, prélátusok, politikai pártok vezérei, egyetemek kiküldöttjei zászlót hajtottak az örök Isten nagysága előtt és nyíltan vallák: „Mirabilis Deus in sanctis suis.“ Csodálatos Isten az ő szentjeiben.

Minket a faji egység a hitegység érzete egyaránt ösztönöznek, hogy a szent Imre-ünnepségek alkalmával Budapest felé tekintünk és részt kérjünk abból az áldásból, melyet a honalapító nagy király áldott Jobbja szór szerte s melyet az égben értünk könyörgő Szüz Szent Imre herceg esd le reánk.

* * *

Az ünnepségek fénypontja augusztus 19. és 20. volt. Sincero Alajos pápai legatus 16-án érkezett akit a Délivasut államáson a főváros előkelőségei és a közönség nagy tömege fogadott. A pápai követ útja már a határállomástól valóságos diadalút volt. Őszentszentsége XI. Pius pápa kivánságára Sincero követ magyarul üdvözölte a magyar nemzetet. A Délivasúttól a pápai követet a felvirágozott palotasorok között óriási lelkesedéssel kísérték lakására.

Augusztus 19-én a „Vérmezőn“ táborig mise volt, melyet Sincero legatus celebrált s utánna magyaryelvű beszédben méltatta az ünnep fontosságát. Ünnepe ez — mondotta — a magyar nemzetnek, de ünnepe az egész keresztény világnak, mert szent István térítő munkája az egész emberiségre áldásos volt; ünnepe ez a keresztény ifjúságnak, mert előtte áll, mint a szivtisztaságnak példányképe: Szent Imre Herceg.

Este volt a dunai hajókörmény az Oltáriszentséggel. A kétoldalt kivilágitott Dunapart; a kivilágitott paloták, a Halászbástya a Gellérthegy fényzőnébe belevegyült százazrek hitvallásos éneke hirdetve, hogy családí és társadalmi boldogságról csak akkor lehet beszélni, ha a sz. Király példáját követve, ragaszkodunk az oltáron lakozó Megváltónkhoz. Igen, nagy fényt, nagy pompát fejtett ki a magyar főváros

ez alkalommal, mert a külsőség a lélekre hatással van; a külső fény felemeli az elfasult lelket a Mindenhatóhoz és azután ez az emlék mindig kíséri, segíti.

Augusztus 20-án délelőtt a szent István Bazilikában ünnepi mise volt, melyet Sincero pápai legatus celebrált. Mise alatt az evangélium után Serédi Jusztinián biboros hercegprimás mondott latin majd magyaryelvű ünnepi beszédet. Mint a magyar katolikus Egyház feje szól, intve nemzetét Szent István király és a többi árpádházi Szentek életének követésére.

Mise után volt a Szent Jobb körmenet, a Bazilikától a az ezeréves emlékműhöz. Ez a körmenet a maganemében valóban páratlan. A 3 kilométernél hosszabb Andrassy-ut két oldalán hömpölgő emberáradat között a körmenet a legimpozánsabb formában alakult ki: lovasrendörök zenekarok, a szivgárdistáknak ezekre menő gyermekserege; egyesületek, cserkészek, intézetek. A külföldiek szintén külön csoportokban mentek; amerikaiak, franciák, németek, olaszok, lengyelek, osztrákok; továbbá tiroliak a Hofer András-féle hatalmas keresztjükkel. Majd az érsekek, püspökök papság sora következett. Diszruhás bányászok sorfala között vitték az árpádházi szentek ereklyéit. És pedig Szent István jobbkezét. Szent Imre ereklyéjét, melyet Nagy Lajos király ajándékozott annak idején az aacheni székesegyháznak, melyet most visszaajándékoztak és Dr. Straeter aacheni püspök magával elhozott. Végül Boldog Margit és Szent Imre nevelőjének Szent Gellértnek az ereklyéjét vitték.

Az ereklyék után a pápa legátusa, Sincero jött kíséretével, ki a tömeg éljenzését áldás osztással viszonzta. A pápai követ után a hat idegen biboros következett külön külön kísérettel, kiknek sorát Serédi biboros hercegprimás zárta be. Legvégül a világi előkelőségek és hatalmas néptömeg zárta be a menetet.

Az ereklyéket a milleniumi emlékműnél felállított oltárra lehelyezték s az esti órákig ott is hagyták, hogy előttük a közönség hódolatát kifejezhesse.

Az esti tűzijáték pedig föltétlenül káprázatos látvány volt. A különféle színű reflektorokkal megvilágitott budai és pesti oldal; a Citadelláról aláhuló száz és százféle színű csillagok és a bengáli fényben valóban mint egy tündérváros állott a magyar főváros a szemlélők szemei előtt és tette emlékezetessé a jubileumi esztendő Szent István napját.

Erzsébeti búcsú!

Értelmes embernek szokása, elvégzett munka, telyesítményéből következtetést vonni.

Jól végeztem-e? többletet kaptam-e munkámból, vagy veszteséget kell elkönyvelnem?

K. T. ki ki ezt a mérlegelést ön lelküseretének kis bírása előtt készítse el.

Én, mint a búcsú vezetője... a magam nevében szintén elkészítettem... Most közreadom, olvassátok.

Föltétlen öröme hangolt a résztvevők számának s lelkesülésének nagysága... 140-en lépdeltünk a szent-kereszt nyomában Erzsébetig s közel 200-án visszatérőben. Sem a tikkasztó hőség, sem az eső, sem a por, sem a sár nem tudták elapasztani a szívek lelkesültségét s az ajkak buzgó imáját, harsogó énekét.

A lobogók a napfény csokjában, a szelek szárnyán boldogan úsztak; alattuk az érző, dobogó szívek Mária tiszteletétől áradoztak...

Hódolatunkat Erzsébeten is bemutattuk Máriának. Lévén a megyesi keresztalja a körmenet lelke...

A megyesiek nem hagyták cserben a keresztet s Máriát, mindenütt ott voltunk, ahol az áldozat, hűség, tisztelet adóját kérték tőlünk... Mária sem hagyott cserben bennünket. — A hirtelen rosszra fordult időjárás ellenére, kellemes, tiszta időnk volt végig. Hátunk mögött zúgott a szél, zuhogott az eső, de utunkban nem zavart minket... Mintha Mária tértette volna fölénk, gyöngéd figyelemmel anyai palástját.

Legyen hála minden kegyelemért Istennek s a jó Máriának...

Még ezzel kapcsolatban szeretném testvéreim figyelmét fölhívni a jövőre vonatkozólag:

1. A férfiakat kérem, jöjjenek többen a keresztel. A harcedzett férfiaknak nem szabad engedniök, hogy gyöngé nők felülmulják őket...

2. Senki se szégyeljen egyszerűbb emberekkel, a kereszt nyomába lépni, Isten előtt nincs előkelő, közönséges, úr, vagy szolga, művelt, vagy műveletlen; magyar, vagy cigány, román vagy német. Isten a szíveket tekinti s az alázatos, egyszerű szív imáját meghallgatja.

Szivesebben tekint a magát megalázó mezitlábos napszámosra, mint az ágáló úrra, vagy pöffeszkedő úrnőre — és viszont...

Szeretném, ha már egyszer megértenők az Úr lekét s nem a külsőre, ruhára hanem a benső nemeségére tekintenék...

3. Az elszállásolásnál ha voltak valakinek kellemetlenségei, ajánlja fel Istennek s áldást nyer érte.

Jövőben, az idején jelentkezőket az Erzsébeti Oltáregylet körültekintő gondossággal fogja elhelyezni.

Isten áldása, Mária oltalma legyen mindazokkal, kik a búcsún résztvettek!... P. Seress János Szolán.

Hirek.

Szeptember 1. Junius 29-én a gyermekcsapatok nagy örömmel vonultak ki az iskolák kapuin, hogy teljes gondtalanságban élvezhessék a szabadságot; örüljenek mindannak, amit a nyár ragyogó szinpompájában eléjük tár. És ebben minden gyermek törekedett kiténtetni magát; törekedett kihasználni a napfényt, melynek sugarai életkedvet, életerőt lövelnek a szervezetbe; törekedett kihasználni a vizet mely a fiatal korban erősíti az idegeket. A képzelődő gyermeki léleknek azonban kedves tartozkodási helye az erdő is. Ott gyönyörködik a madarak dalos éne-

kében; a fák árnyékos lombátrai a játék fáradalmi után kitűnő pihenőhelyet nyújtottak.

És most ismét az iskola küszöbén állnak. A komolyabb munka ideje elkövetkezett, mert a gyermek munkája a tanulás. Az iskolából lép át azután az életbe, az életnek sokféle elágazó útjaira, ahol egész életén át egyebet nem csinál, mint azt, hogy felel az életviszományok által eléje állított különféle kérdésekre. És az itt adandó feleletekhez az alapot az iskola padjaiban szerzi meg. Mert az iskolának nemcsak az a célja, hogy tudományt öntsön a gyermekbe, hanem a lelkére is hatni kell; öntudatot, határozottságot kell bele csepegtetni. Határozott akarattal; öntudatos jövőbe nézéssel tudja aztán az élet küzdelmes útjain helyét megállni.

Ez az a munka, melyet a gyermeknek ki kell fejtenie. Természetesen ezt most nem tudja, nem is tudhatja, de felnőtt korában mindenre visszaemlékezik. És ha nehéz helyzetében visszagondol az eltelt szép gyermekkorra és ha abban a gyermekkorban talál valami olyat, amelyet az iskola padjai közt vésett elméjébe s amelyből mint felnőtt a küzdelemhez tanácsot tud meríteni, úgy akkor az iskolába járás munkáját jól végezte; elsajátította az igazi tudományt az élni tudás mesterségét.

A Beiratások szeptember 1—10 között történnek. Törekedjék minden a szülő tehát ebben az időben elintézni a beiratást. Azok a szülők, akiknek I. osztályba beirandó gyermekük a 7 évet még nem töltötte be, föltétlenül igyekezzenek minél előbb jelentkezni, hogy a szükséges felvilágosítást megkaphassák. A 7 évet még be nem töltött gyermek beírásához a szülők hozzanak orvosi bizonyítványt, születési bizonyítványt és oltási bizonyítványt.

A 7. évet betöltött gyermekek beírásához szintén szükséges oltási és születési bizonyítvány.

A felsőbb osztályosok értesítőkönyvecskéje szintén szükséges. Azon felsőbb osztályosok, kik a múlt évben máshelyen jártak iskolába, hozzanak magukkal az utolsó osztály elvégzéséről szóló igazolványt.

A tanítás 15-én kezdődik.

Az iskola kibővítése miután szükség égetően kívánta, megtörtént. A szükséges fedezék természetesen hiányzik s ennek előteremtése az Egyháztanácsot meglehetősen nehézségek elé állította. Hogy valamilyen összeget nyerjen, utolsó gyűlésén az Egyháztanács abban állapodott meg, hogy a beírás díj legyen 150 Lei és iskolafenntartási díj szintén 150 Lei. Eszerint tehát a beiratás alkalmával egy gyermek után 300 Leit kell fizetni.

Midőn az Egyháztanács így határozott, tisztában volt a nagy pénzhiánnyal is s épen azért az iskola vezetőségét megbizta, hogy amennyiben valaki a nevezett összeget a beiratás alkalmával nem tudná kifizetni — különösen, ha több gyermekről van szó, úgy akkor 2—3 részben is kifizetheti, aszerint, ahogy a pénz összegyűl.

Ha pedig valaki abban a helyzetben van, hogy munkahiánya miatt nem juthat pénzhez, az iskola-vezetőség messzebbmenő engedelményt is adhat amely az illető által aláírt kérvénnyel az Egyháztanács elé lesz terjesztve.

Egyházi anyakönyvekből. A ker. szentségében részeselek: Boreck Gabriella, Boreck Angela, Bobb István, Schabel Eduard, Ferencz János, Fazakas Margit, Sipos Attila József, Annemarie Birkelbach, Gnad Antal, Jánosi József.

Meghaltak: Barthmann Károly, Freitag Otto, Jakab Erzsébet, Lőrincz Ferenc, Hauer Ferdinand, Pintican Éva.